

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ФАРМАЦЕВТИЧНА НАУКА ТА ПРАКТИКА:
ПРОБЛЕМИ, ДОСЯГНЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**«ФАРМАЦЕВТИЧЕСКАЯ НАУКА И ПРАКТИКА:
ПРОБЛЕМЫ, ДОСТИЖЕНИЯ, ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»**

**«PHARMACEUTICAL SCIENCE AND
PRACTICE: PROBLEMS, ACHIEVEMENTS, PROSPECTS»**

15-16 квітня 2021 року
Харків

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ ТА БЕЗПЕКИ ЛІКІВ

**ФАРМАЦЕВТИЧНА НАУКА ТА ПРАКТИКА:
ПРОБЛЕМИ, ДОСЯГНЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**ФАРМАЦЕВТИЧЕСКАЯ НАУКА И ПРАКТИКА:
ПРОБЛЕМЫ, ДОСТИЖЕНИЯ, ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ**

**PHARMACEUTICAL SCIENCE AND PRACTICE:
PROBLEMS, ACHIEVEMENTS, PROSPECTS**

МАТЕРІАЛИ
III НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

15-16 квітня 2021 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2021

*Конференція зареєстрована в Укр ІНТЕІ МОН України
від 16.09.2020 р. № 404*

Редакційна колегія: проф. Л. В. Галій, проф. Л. І. Шульга, проф. О. Ф. Пімінов, проф. В. М. Толочко, доц. К. О. Бур'ян, доц. В. А. Якущенко, доц. С. В. Огарь, доц. С. М. Ролік-Аттіа, доц. О. В. Файзуллін, доц. Т. Д. Губченко, ст. викл. Н. А. Домар, ас. К. С. Безкровна

Фармацевтична наука та практика: проблеми, досягнення, перспективи розвитку = *Pharmaceutical science and practice: problems, achievements, prospects* : матер. III наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Харків, 15-16 квіт. 2021 р. / ред. кол. : Л. В. Галій та ін. – Х. : НФаУ, 2021. – 460 с.

Збірник містить матеріали III науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Фармацевтична наука та практика: проблеми, досягнення, перспективи розвитку», де розглянуто теоретичні та практичні питання за науковими напрямками: синтез, аналіз, стандартизація біологічно активних сполук і лікарських засобів; фітохімічні дослідження; фармацевтична технологія, біотехнологія та гомеопатія; менеджмент та маркетинг у фармації, фармакоекономічні дослідження; експериментальна та клінічна фармакологія і фармацевтична опіка; сучасна освіта та підготовка спеціалістів фармації та медицини у закладах вищої освіти.

Видання призначено для широкого кола наукових, науково-педагогічних працівників, викладачів закладів вищої освіти.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

The collection contains the materials of the IIIrd scientific-practical Internet conference with international participation «Pharmaceutical science and practice: problems, achievements, development prospects». The publication considers theoretical and practical issues in the scientific areas: synthesis, analysis, standardization of biologically active compounds and drugs; phytochemical studies; pharmaceutical technology, biotechnology and homeopathy; management and marketing in pharmacy, pharmacoeconomic research; experimental and clinical pharmacology and pharmaceutical care; modern education and training of specialists in pharmacy and medicine in institutions of higher education.

The publication is intended for a wide range of scientific, scientific and pedagogical workers, teachers of institutions of higher education. Materials are provided in the original language. The authors are responsible for the reliability of the materials.

дисциплін вищого фармацевтичного образования с целью решения экологических проблем	419
<i>Горошко О.М., Захарчук О.І., Сахацька І.М., Ежнед М.А., Матущак М.Р., Костишин Л.В., Драчук В.М.</i> Особливості підготовки студентів до складання інтегрованого тестового іспиту «КРОК 2»	420
<i>Гриньків Я.О., Рев'яцький І.Ю., Заліська О.М.</i> Аналіз окремих аспектів стажування провізорів-інтернів в аптеках (базах інтернатури)	425
<i>Гуз В.С., Заліська О.М., Максимович Н.М.</i> Особливості навчання провізорів з тематики реімбурсації ліків	427
<i>Давтян Л.Л., Коритнюк Р.С., Дроздова А.О., Наумова М.І., Оліфірова Т.Ф.</i> Особливості викладання на магістратурі	428
<i>Драчук В.М., Горошко О.М.</i> Стандартизація лікарських засобів у системі підготовки студентів фармацевтичних спеціальностей	430
<i>Кайдалова Л.Г.</i> Технологія особистісно орієнтованого навчання у підготовці фахівців фармації	435
<i>Мищенко О.Я., Бездітко Н.В., Осташко В.Ф., Цубанова Н.А., Березняков А.В.</i> Особливості проведення курсу безперервного професійного розвитку за тематикою, що пов'язана з COVID-19	436
<i>Мороз С.Г., Галій Л.В.</i> Практика проведення інтернатури для фахівців фармації в деяких країнах Європи	438
<i>Музика Т.Ф., Суріков О.О., Адонкіна В.Ю.</i> Дослідження дистанційної освіти в країнах Європейського Союзу	440
<i>Нікогосян Л.Р., Стречень С.Б., Відавська Г.Г., Трегуб Т.В., Полуденко Г.О.</i> Здійснення та проведення навчально-виробничої практики з клінічної фармації та фармацевтичної опіки на фармацевтичному факультеті	441
<i>Рев'яцький І.Ю., Гриньків Я.О.</i> Методологія напрямку оптимізації навчально-методичних матеріалів циклу інтернатури провізорів-інтернів на основі побажань працівників аптек та інтернів	443
<i>Сахацька І.М., Горошко О.М., Захарчук О.І., Ежнед М.А., Матущак М.Р., Костишин Л.В., Михайлюк Н.В.</i> Особливості викладання фармакогнозії у період карантину	445
<i>Слесарчук В.Ю., Логвиненко Н.В.</i> Сучасні проблемні питання фармацевтичної освіти в Україні	450
<i>Фесенко В.Ю., Лутаєва Т.В., Шварп Н.В.</i> Упровадження технології візуалізації у системі підвищення кваліфікації викладачів	451
<i>Хохленкова Н., Азаренко Ю., Двінських Н.</i> Місце біотехнології в підготовці фахівців фармацевтичної галузі	452
<i>Якущенко В.А., Бур'ян К.О., Пімінов О.Ф., Шульга Л.І.</i> Проведення занять в режимі онлайн	453
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЗЧИК	454

ЗДІЙСНЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Нікогосян Л.Р., Стречень С.Б., Відавська Г.Г., Трезуб Т.В., Полуденко Г.О.

Кафедра загальної фармації з курсом клінічної фармакології,

Одеський національний медичний університет,

м. Одеса, Україна

doctstrechen@ukr.net

Сучасна фармацевтична галузь значно змінилась в своєму змісті, практичній діяльності, наукових підходах праці та освіти, що передбачає приділення значної уваги пацієнту, його потребам, проханням, пропозиціям. В своїй роботі, перш за все, ми зупинимось на питаннях підготовки спеціаліста з вищою освітою – магістра фармації.

Фармацевтична освіта, методи і способи набуття теоретичних знань і практичних навичок, повинні бути спрямовані на виховання у майбутніх провізорів необхідності постійного самовдосконалення, самопідготовки, необхідності професійного росту. Враховуючи зміну оволодіння принципів професійної компетентності на етапі університетської освіти, за останні роки відбулась корекція навчального плану на фармацевтичному факультеті: з'явилися певні дисципліни клінічного напрямку (перша долікарська допомога, фармакотерапія, клінічна фармація), постійно змінюються зміст і назва дисциплін (фармакотерапія з основами фармакокінетики, клінічна фармація та фармацевтична опіка).

Поряд з теоретичною підготовкою, навчальна практика займає певне місце на випускному курсі. Слід зауважити, що протягом тривалого часу практика з клінічної фармації мала назву навчальна, відбувалась протягом тижня (60 годин в цілому, з яких 50 % аудиторних занять в умовах багатопрофільного медичного закладу і 50 % часу на самостійну підготовку, в тому числі і підготовку до складання диференційного заліку). Сучасний навчальний план підготовки магістрів фармації передбачає зміну назви з навчальної на виробничу практику з клінічної фармації та фармацевтичної опіки, збільшення годин на проходження практики до 120 (з них, 40 годин роботи з викладачем (35%) та 80 годин самостійної індивідуальної роботи (65%)). Проходження практики винесено на весняний (X) семестр, здійснюється паралельно з іншими видами виробничої практики, що дозволяє студентам більш цілісно сприймати інформацію і застосовувати її в подальшій майбутній професійній діяльності.

Відповідно: внесені зміни в текст робочої програми, доповнені компетентності та програмні результати навчання, розширені години вивчення тем практичних аудиторних занять, які відбуваються біля ліжка хворого, в спеціалізованих відділеннях під керівництвом досвідчених викладачів. Студенти під час робочого дня приймають участь в клінічних обходах співробітників лікарні, завідуючих відділень, спілкуються з хворими, надають інформацію з питань ефективного та безпечного застосування ліків згідно принципів

фармацевтичної опіки. Поряд з цим у студентів є можливість ознайомитись з роботою госпітальних аптек, благо сьогодні вони мають статус і внутрішньолікарняних і комерційних, і, завдяки особистому і офіційним договорам між університетом і відповідними закладами, майбутні провізори можуть здійснювати набуття навичок роботи госпітального провізора. Одночасно змінюються контролюючі методи: ситуаційні задачі, тестові завдання, практичні навички, які проводяться та оцінюються під час поточних занять і підсумкового диференційного заліку.

На жаль, викликана часом негативна ситуація, пов'язана з широким світовим розповсюдженням коронавірусної інфекції, сприяла переведенню навчального процесу в дистанційний формат. Це вимагає пошуку і запровадження нових технологічних методів в навчальний процес як теоретичної, так і практичної підготовки.

В нашому університеті освітньо-виховний процес ось уже другий рік відбувається на платформах Microsoft Teams і Zoom. Для цього постійно розробляються і, в процесі використання змінюються і доповнюються, навчальні матеріали: клінічні ситуаційні задачі, клінічні випадки з аналізом ситуацій (метод кейсів), короткотривалі відеофільми клінічного обстеження хворого з наступним аналізом, симуляційні засоби різного рівня складності. Особливо хотілося б зупинитись на створенні відеофільмів викладачем – студенти можуть бути присутніми на клінічному обході викладача з обов'язковим складанням договору з пацієнтами на участь їх у відповідних заходах, в подальшому дистанційно сумісно обговорюється план обстеження та лікування хворих і заносяться записи в підготовлений щоденник виробничої практики. В університеті існують як централізовані симуляційні центри, так і центри, створені на відповідних профільних кафедрах терапевтичного, педіатричного, хірургічного профілю, що дозволяє і в умовах пандемії проводити практичні заняття безпосередньо в цих класах з обмеженою кількістю студентів (2-3 студенти) для закріплення практичних навичок (вимірювання пульсу, артеріального тиску, пальпація поверхневих лімфовузлів, залоз тощо).

Застосування методу кейсів (case method – метод ситуаційного аналізу) в сучасних умовах дистанційного навчання набуває широкої популярності та уваги, тому що сприяє організації теоретичного і практичного навчального процесу на основі взаємодії, діалогу, критичного мислення, урахування альтернативної думки, здібності приймати особисті рішення, брати участь в дискусіях, спілкуватись між студентами і викладачем. Безпосередньо в клінічній фармації цей метод заснований на клініко-фармакологічних розборах конкретних випадків під час вивчення відповідної теми заняття. Багато з випускників фармацевтичного факультету працюють в аптеках, мають певний власний практичний досвід, тому аналіз клінічних випадків, запропонованих самим студентом теж використовується під час практичних занять. Як наслідок, це підвищує результативність проходження навчально-виробничої практики.